מחוון למורה

מחוון: לידת משה והתערבויותיו: "ויצא אל אחיו וירא בסבלתם"

1. האם (יוכבד) הצפינה אותו שלושה ירחים ושמה אותו בתבה; האחות (מרים) עמדה מרחוק והציעה מינקת עברייה; בת פרעה חמלה עליו, אימצה אותו וקראה לו משה.
2. מצרי מכה: הרג את המצרי; ספורנו: מצד האחווה התעורר לנקום. עברים ניצים: הוכיח בדברים ("למה תכה רעך"); ספורנו: שניהם אחיו, לכן הוכיח במישור ולא נקם. רועים: קם והושיע את הבנות; ספורנו: כשהניצים זרים, לא נקם ולא הוכיח, רק הציל את העשוק.
3. רש"י: "נתן עיניו ולבו להיות מצר עליהם", כלומר הזדהות והשתתפות בצער. ראייה סתם יכולה להיות אדישה; ראייה עם לב מובילה למעשה.
4. העברי מערער על סמכותו ומאיים לחשוף את הריגת המצרי. לפי המדרש ברש"י, משה מגלה מלשינים בתוך העם ומבין "מה חטאו ישראל": המחלוקת והלשון הרע מסבירות את הגלות ומעוררות ספק אם הם ראויים לגאולה.
5. וישמע, ויזכר, וירא, וידע. הם מראים שאלוהים שם לב לסבל ומכינים את ההתגלות בסנה ואת שליחות משה ("ראה ראיתי", "ידעתי את מכאביו", ג, ז).
6. א. הרג מצרי שהכה עברי; הוכיח עברי שהכה את רעהו; הושיע את בנות יתרו מן הרועים והשקה את צאנן. ב. מצרי מול אח: מצד האחווה התעורר לנקום; שני אחים: לא נקם אלא הוכיח במישור; זרים: לא נקם ולא הוכיח, רק הושיע את העשוקים. ג. תשובה מנומקת: התמונות מציגות את התכונה הנדרשת למושיע, רגישות לעוול ונכונות לפעול בלי קשר לזהות הנפגע; דוגמה: התערבות מול בריונות.

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, רשב"ם ואור החיים מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה' מובא בכתיב ה'. ממלכתי: סיפורי השעבוד, לידת משה ושליחותו (שמות א-ו) נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.